

Minnisblað

Frá Ásmundi G. Vilhjálmssyni lögmanni
Til Skrifstofu Alþingis, nefndarsvið, atvinnuveganefnd

Efni. Beiðni um lögfræðiálit þess efnis hvort líta megi svo á að bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, hafi eða hafi ekki haft áhrif á ákvörðun á **reiknistofni** veiðigjalds, sbr. 5. gr. laga nr. 145/2018, um veiðigjald. (taki eða taki ekk til veiðigjalds). Hafi það haft áhrif á reiknistofn veiðigjalds, er óskað skýringa á því hver þau áhrif séu. (hvort unnt sé að takmarka áhrifin).

Réttarheimildir. Við úrlausn þessa verkefnis reynir á 13. gr., sbr. 14. gr., 1. tölul. 33. gr., 1. – 4. tölul. 1. mgr. 37. gr., 42. gr., laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, sbr. 1. gr. laga nr. 32/2021, um hröðun á fyrningu lausafjár þar með talið ákvörðun fyrningarálags og endurfjárfestingu í umhverfisvænum verðmætum. Reglugerð nr. 565/2022, um skattalegt fyrningarálag á grænar eignir og aðrar eignir sem sambærilegar geta talist. Lög nr. 145/2018 um veiðigjald einkum samspil flýtifyrninga og reiknistofn veiðigjalds.

Lög nr. 90/2003 um tekjuskatt. Bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, sbr. 1. gr. laga nr. 32/2021. Með ákvæði þessu er fyrirtækjum gert kleyft að hækka fyrningarfrádrátt sinn annars vegar með því að hraða almennum fyrningum (ekki aukafyrningum) lausafjár sem aflað er á árunum 2021 og 2022 um allt að 50%, allt að niðurlagsverði samkvæmt 42. gr. TSL og hins vegar með því að reikna sérstakt fyrningarálag af stofnverði ákveðinna eigna sem aflað er á árunum 2021 og 2025 enda séu þær umhverfisvænar, stuðla að sjálfbærri þróun o.fl. (grænar eignir). Bæði aukafyrningin og fyrningarálagið eru gjaldaliðir í bókhaldi fyrirtækja. Notkun þeirra rýrir því rekstrarafkomuna eða minnkar hagnaðinn ef svo má segja. Eigi að síður

verður meira fé eftir í fyrirtækinu en ella sem þá er unnt að nota til endurfjárfestinga þar með talið í grænum eignum.

Bráðabirgðaákvæði LXX **takmarkast** við almennar fyrningar skv. skattalögum eins og áður segir. Aukafyrningar eins og söluhagnaðarfyrning fellur því þar fyrir utan. Hins vegar er hún inni í tekjuskattslögunum, sbr. 14. gr. þeirra og getur útgerðarmaður því nýtt sér hana bjóði honum svo við að horfa. Fyrning skipa og skipsbúnaðar er aðallega tvenns konar. Annars vegar almenn, það er 10% til 20% af bókfærðu verði hlutaðeigandi eignar á ári (stiglækkandi fyrning) og hins vegar í formi niðurfærslu (söluhagnaðarfyrning) en þá er bókfært verð einnar eignar fært niður um fjárhæð skattskylds hagnaðar af sölu annarrar fyrnanlegrar eignar. Athugið að varanlegar aflaheimildir teljast ekki til skips- eða skipsbúnaðar í þessu sambandi og er því ekki heimilt að fyrna þær.

Gildissvið. Bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, sbr. 1. gr. laga nr. 32/2021 tekur til allra þeirra sem stunda atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi. Engu máli skiptir heldur við hvað fyrirtækin fást. Sjávarútvegs fyrirtæki nýtur því sama réttar og iðnaðarfyrirtæki, skrifstofu- og verslunarrekstur þegar kemur til flýtifyrninga. Takmörkunin er meiri eignaöflunar megin. Hinar keyptu eignir verða semsé að vera umhverfisvænar, (grænar) annars er viðbúið að auka fyrningu þeirra verði hafnað. Sjá nánar reglugerð nr. 565/2022 um skattalegt fyrningarálag á grænar eignir og aðrar eignir sem sambærilegar geta talist

Veiðigjald. Eigandi íslensks fiskiskips sem heimild hefur til að veiða fisk í íslenskri landhelgi er skyldur að greiða veiðigjald af öllum afla skipsins. Gjaldstofn veiðigjaldsins kallast **reiknistofn** og eru ítarleg ákvæði að finna um hann í 5. gr. laga nr. 145/2018, um veiðigjald. Samkvæmt henni er reiknistofninn samsettur af ýmsum tekju- og kostnaðarliðum (gjaldaliðum) þar með talið **skattalegum fyrningum** (bæði almennar og aukafyrningar) **skipa og skipsbúnaðar**, sbr. 1. tölul. – 4. tölul. 37. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. ... . Fiskistofa leggur á

veiðigjald og fellur það í gjalddaga 1. hvers mánaðar vegna veiða þarsíðasta mánaðar.

Lagabreyting, fyrirspurnir. Ákvæði 4. másl. 2. mgr. 5. gr. laga nr. 148/2018, um veiðigjald hljóðar svo:

Til fasts kostnaðar við fiskveiðar teljast skattalegar fyrningar skipa og skipsbúnaðar og áætluð vaxtagjöld sem nema skulu sömu fjárhæð og fyrningarnar = tvöfaldur frádráttur

Með frumvarpi til laga um breytingu á lögum nr. 145/2018 um veiðigjald, sbr. þingskjal nr. 582—410 er lagt til að umræddur málsliður hljóði svona:

Til fasts kostnaðar við fiskveiðar teljast skattalegar fyrningar skipa og skipsbúnaðar. Séu skattalegar fyrningar samtals hærri en 20% af fyrningargrunni að viðbættum 200 millj. kr. skal ríkisskattstjóri dreifa því sem umfram er á næstu fimm ár. Áætluð vaxtagjöld skulu nema sömu fjárhæð og þær fyrningar sem lagðar eru til grundvallar útreikningi á veiðigjaldi á ári hverju.

Vegna þessa er spurt: Hefur bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, haft eða ekki haft **áhrif** á ákvörðun á reiknistofni veiðigjalds, sbr. 5. gr. laga nr. 145/2018, um veiðigjald og ef svo er hver þau áhrif hafa þá verið. Við ákvörðun veiðigjalda ber að ákveða reiknistofn en það er sá gjaldstofn sem veiðigjald er reiknað af.

Reiknistofninn er samsettur af ýmsum tekjum og gjöldum þar með talið skattalegum fyrningum skipa og skipsbúnaðar eins og þær eru ákveðnar í lögum um tekjuskatt og eða bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt. Þar sem öll fyrirtæki eiga rétt á að nýta sér þetta fyrirkomulag gagnast það jafnt sjávarútvegsfyrirtækjum sem öðrum og verður ekki gerð breyting á því nema með lögum.

Niðurstaða. Öll fyrirtæk geta nýtt sér bráðabirgðaákvæði LXX í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt til aukafyrninga og eða útreikning á fyrningarálagi vegna kaupa á grænum eignum. Ákveði fyrirtæki að nýta sér lögin hækkar það fyrningarfrádrátt sinn. Við það minnkar hagnaðurinn og eða tap af rekstri eykst. Þess áhrif takmarkast ekki aðeins við tekjuskattslögin. Önnur lög geta líka verið undirseld, einkum

og sér í lagi ef þau byggja á tekjuskattslögunum með einhverjum hætti. Svo er t.d. um lög um veiðigjald. Standi vilji til að breyta því verður að breyta lögum þeim sem um þetta gilda.

Reykjavík, 28. nóv. 2022

Ásmundur G. Vilhjálmsson
lögmaður